

Aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.- beoordeling

Bestemmingsplan Achterbergse hooilanden

Opdrachtgever: Provincie Utrecht

Lievens Milieu B.V.

Documentnummer
SLM010821.RAP001.NP

KvK
30152124

Telefoon
+31 (0)88 910 20 00

Versie
0a

Postadres
Gaetano Martinolaan 50
6229 GS Maastricht

Internet
www.lievens.com

Datum
3 maart 2020

Colofon

Rapporthistorie

V0a 03-04-2020

Verantwoording

Contactgegevens

Natascha Pirovano

06 22 76 53 87

npirovano@lievense.com

Autorisatie

Documentnummer	Versie	Status
SLM010821.RAP01.NP	0a	concept

Opgesteld door	Functie	Datum	Paraaf
Natascha Pirovano	Jurist omgevingsrecht	3 maart 2020	

Geverifieerd door	Functie	Datum	Paraaf
Dilly Boer	Jurist omgevingsrecht	Maart 2020	

Akkoord projectleider	Functie	Datum	Paraaf
Natascha Pirovano	Projectleider	Maart 2020	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding vormvrije m.e.r.-beoordeling	4
1.2	Leeswijzer	4
2	m.e.r.-beoordeling	5
2.1	Een m.e.r.-beoordelingsplichtige) activiteit	5
2.2	Procedure en beoordelingscriteria	5
2.3	Initiatiefnemer en bevoegd gezag	6
3	Kenmerken en plaats van het project	7
3.1	Huidige situatie	7
3.2	Ontwikkeling	8
4	Kenmerken van mogelijke effecten	9
4.1	Natuur	9
4.2	Bodem	10
4.3	Water	11
4.4	Archeologie, landschap en cultuurhistorie (ruimtelijke kwaliteit)	11
4.5	Hinder tijdens uitvoering (geluid, stikstof en verkeer)	12
4.6	Uitvoeringsaspecten kabels en leidingen	13
5	Cumulatie overige projecten	14
6	Conclusie	15
Overzicht bijlagen		Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 1		Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1. Quicksan natuurtoets		
Bladwijzer niet gedefinieerd.		

1 Inleiding

1.1 Aanleiding vormvrije m.e.r.-beoordeling

In de Achterbergse Hooilanden is door kavelruil een uitruil van landbouwgebieden en natuurgebied tot stand gekomen. Het natuurgebied maakt deel uit van het NNN-gebied Binnenveld. De beoogde herbegrenzing van het NNN-gebied is in de 2^e partiele herziening van zowel de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie als de Provinciale Ruimtelijke Verordening verwerkt. De herbegrenzing wordt planologisch mogelijk gemaakt in het bestemmingsplan Achterbergse hooilanden. Hiervoor is een (vormvrije) m.e.r.-beoordeling nodig (zie hiervoor uitgebreider het volgende hoofdstuk). Dit document is de aanmeldnotitie op grond waarvan het bevoegd gezag voor het vaststellen van het bestemmingsplan (Gemeenteraad) de m.e.r.-beoordeling uitvoert.

In deze aanmeldnotitie voor de vormvrije plan-m.e.r. beoordeling voor het bestemmingsplan wordt op basis van de beschikbare onderzoeken en informatie beoordeeld of er belangrijke nadelige gevolgen te verwachten zijn voor het milieu. De notitie dient als basis voor een besluit van het bevoegd gezag of een milieueffectrapportage moet worden doorlopen.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van deze notitie wordt het algemene kader voor de m.e.r.-beoordeling en de procedure geschetst. In hoofdstuk 3 en 4 worden de criteria uit de Europese m.e.r.-richtlijn behandeld: de kenmerken en plaats van het project en de kenmerken van de potentiële effecten, in relatie tot de huidige situatie in het plangebied. In hoofdstuk 5 komt de eventuele cumulatie met overige projecten in de omgeving aan bod en hoofdstuk bevat de conclusie naar aanleiding van de beoordeling van alle relevante criteria.

2 m.e.r.-beoordeling

2.1 Een m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit

In de bijlage bij het Besluit m.e.r. zijn activiteiten met drempelwaarden opgenomen op basis waarvan de noodzaak van het wel of niet opstellen van een m.e.r.-beoordeling (onderdeel D) of meteen een milieueffectrapportage (onderdeel C) wordt bepaald. In onderdeel C is aangegeven bij welke activiteiten waarschijnlijk sprake is van belangrijke nadelige milieugevolgen. Hiervoor geldt een directe verplichting voor het doorlopen van de m.e.r.-procedure. Onderdeel D bevat activiteiten waarvoor een m.e.r.-beoordelingsplicht geldt. Als blijkt dat aanzienlijke nadelige milieugevolgen niet zijn uit te sluiten, is alsnog een m.e.r.-procedure nodig. De opgenomen drempelwaarden zijn gebaseerd op algemene kenmerken van een activiteit en een globale aanname dat bij gevallen onder de drempelwaarde geen belangrijke nadelige milieugevolgen zullen optreden.

De activiteiten binnen de deelgebieden vallen onder de volgende categorieën van bijlage II bij het Besluit milieueffectrapportage 1994:

1. **categorie D 9:** een landinrichtingsproject, functiewijziging van gronden
De functiewijziging van gronden omvat een oppervlakte van circa 37 ha en overschrijdt niet de drempelwaarde van 125 ha.

Het Besluit m.e.r. (artikel 2, vijfde lid onder b.) schrijft ook bij activiteiten onder de drempelwaarde voor dat een milieu-effectbeoordeling nodig is, waarbij wordt verwezen naar de Europese richtlijn milieueffectrapportage. Ook onder de drempelwaarde zijn nadelige effecten namelijk niet bij voorbaat uit te sluiten. Dit is de zogenaamde vormvrije m.e.r.-beoordeling. Om die reden is voor de activiteiten een meldnotitie gemaakt, waarop de vormvrije m.e.r.-beoordeling kan worden gebaseerd.

2.2 Procedure en beoordelingscriteria

De m.e.r. beoordeling hoort bij het bestemmingsplan (plan), waarin de hiervoor genoemde activiteiten mogelijk worden gemaakt. De gemeenteraad van de gemeente Rhenen is bevoegd gezag voor het vaststellen van het bestemmingsplan en bevoegd te besluiten op de m.e.r.-beoordeling.

Een vormvrije m.e.r.-beoordeling doorloopt een bepaalde procedure. Een particulier of ondernemer die initiatiefnemer is van een bepaalde activiteit, dient een meldnotitie in bij het bestuursorgaan dat bevoegd is te besluiten op de aanvraag/het plan waarmee de activiteit mogelijk wordt gemaakt. Het bevoegd gezag neemt vervolgens een beslissing of al dan niet een milieueffectrapportage moet worden doorlopen.

De vormvrije m.e.r.-beoordeling wordt gedaan aan de hand van drie hoofdcriteria die zijn opgenomen in bijlage III van de Europese m.e.r.-richtlijn. Deze drie hoofdcriteria zijn:

- kenmerken van het project;
- plaats van het project;
- kenmerken van het potentiële effect.

In deze notitie is de informatie opgenomen op basis waarvan het bevoegd gezag (gemeente Rhenen) kan beoordelen of sprake is van mogelijk belangrijk nadelige gevolgen van de functiewijziging van gronden voor het milieu. In het geval belangrijke nadelige milieugevolgen niet kunnen worden uitgesloten, kan het bevoegd gezag besluiten dat een m.e.r.-procedure moet worden doorlopen. Als geen belangrijke nadelige milieugevolgen optreden of te verwachten zijn, wordt gemotiveerd aangegeven dat geen milieueffectrapportage hoeft te worden doorlopen.

2.3 Initiatiefnemer en bevoegd gezag

Provincie Utrecht is de initiatiefnemer voor de herbegrenzing van het natuurgebied en het bestemmingsplan. De gemeenteraad van Rhenen is bevoegd het bestemmingsplan vast te stellen.

3 Kenmerken en plaats van het project

3.1 Huidige situatie

De Achterbergse hooilanden zijn gelegen in het Binnenveld van Rhenen. Het gebied bestaat uit percelen die agrarisch in gebruik zijn en percelen die als natuur in gebruik zijn. Deze percelen zijn afwisselend in het plangebied gelegen. In figuur 3-1 is een overzicht van het gebied opgenomen. De groen gearceerde gebieden hebben nu de bestemming. Het rood gearceerde gebied heeft nu de bestemming natuur.

Figuur 3-1 2e partiële herziening van de provinciale ruimtelijke verordening (herijking 2016)

Het noordelijk deel van het gebied is aangewezen als beheertypen N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland. Het zuidelijke deel van het plangebied is momenteel in gebruik als agrarische percelen bestaande uit een monotone grasmat van (Engels) raaigras. Parallel aan de Maatsteeg en tussen de verschillende percelen is geen begrenzing in de vorm van opgaande groene structuren (zoals bramen of hagen) aanwezig. Aan de zijde van de rivier de Grift is een beperkte ontwikkeling van riet aanwezig. De percelen van het noordelijk deel bestaan uit een relatief soortenarm grasland met enkele andere soorten zoals hondsdrif, kruipende boterbloem, pitrus, vogelmuur en waterranonkel. In het plangebied zijn geen bomen of struiken aanwezig. Tussen de percelen zijn diverse sloten aanwezig.

3.2 Ontwikkeling

Het plan heeft twee doelen:

- door het samenvoegen van percelen te komen tot een gebied waar zich kwalitatief hoogwaardige natuur kan ontwikkelen;
- de bedrijfsvoering van agrarische bedrijven rendabeler maken door de bedrijven gronden te geven die dicht bij het bedrijf liggen.

Om beide doelstellingen mogelijk te maken heeft een ruilverkaveling plaatsgevonden. De huidige groen gearceerde agrarische gronden in figuur 3-1 worden natuur en de huidige rood gearceerde natuur wordt agrarisch. Per saldo neemt het oppervlak natuur af met circa 13 ha. Dit gebied wordt gecompenseerd in de uiterwaarden van de Lek bij Uitweg in de gemeente Lopik. Hier is een hoogwaardige vervangende locatie gevonden voor het deel van het NNN-gebied dat verloren gaat in Rhenen.

4 Kenmerken van mogelijke effecten

In dit hoofdstuk worden de (mogelijke) effecten van de maatregelen beschreven. Hierbij wordt ingegaan op de effecten op natuur, bodem en water, archeologie, landschap en cultuurhistorie (ruimtelijke kwaliteit), hinder tijdens uitvoering, klimaat en duurzaamheid en vernattingseffecten. Effecten worden bepaald ten opzichte van de huidige situatie, zonder uitvoering van maatregelen, en worden afhankelijk van de effecten kwantitatief of kwalitatief gedaan. De kwalitatieve beoordeling is gedaan op basis van expert beoordeling en beschikbare onderzoeken/QuickScans voor de aspecten ecologie, water en bodem. Kwantitatieve beoordelingen hebben een rapport met referentie als onderbouwing. Per effect wordt onderscheid gemaakt tussen tijdelijke effecten en onomkeerbare effecten om zo te bepalen hoe ingrijpend de werkzaamheden zijn.

4.1 Natuur

Ten behoeve van het bestemmingsplan is een "Quick scan Achterbergse hooilanden" opgesteld. In de natuurtoets is de gehele plangebied onderzocht.

4.1.1 Soortenbescherming

In het plangebied zijn geen beschermde planten aangetroffen. In het verleden zijn waarnemingen gedaan van damhert, eekhoorn, wolf, bunzing en wezel. De aanwezigheid van damhert wordt uitgesloten wegens het ontbreken van geschikt habitat en de ligging van het gebied buiten het bestaande verspreidingsgebied. Ook de aanwezigheid van eekhoorn wordt uitgesloten in verband met het ontbreken van bomen. Het plangebied kan wel dienen als foerageergebied voor bunzing en wezel. Het plangebied heeft geen essentiële functie voor vleermuizen. De aanwezige sloten zijn niet geschikt als winterbiotoop of voortplantingswater voor amfibieën. Ook de aanwezigheid van beschermde reptielen en beschermde ongewervelden wordt uitgesloten. Een sloot in het gebied is in potentie geschikt voor de grote modderkruiper. Het gebied is geschikt als fourageergebied voor vogels, daarnaast kunnen weidevogels broeden in het plangebied.

Door de ruilverkaveling kan het beheer en verbruik veranderen waardoor de vegetatie ontwikkeling en waterkwaliteit achteruit kan gaan, dit heeft negatieve gevolgen op de in potentie aanwezige grote modderkruiper. De aanwezigheid van de grote modderkruiper moet echter eerst aangetoond worden met een vervolgonderzoek.

4.1.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000

Het plangebied is gelegen op circa 1,5 km afstand van het meest nabij gelegen Natura 200-gebied Binnenveld. Met uitzondering van mogelijke verzurende en vermestende effecten als gevolg van stikstofdepositie heeft de ruilverkaveling geen gevolgen voor Natura 2000-gebieden in de omgeving.

Stikstofdepositie

Ten behoeve van het bestemmingsplan is een onderzoek stikstofdepositie uitgevoerd. In de huidige situatie wordt zowel het natuurgebied als het agrarisch gebied bemest. In de toekomst wordt het gehele natuurgebied niet meer bemest. Op 2 ha van het natuurgebied wordt wel beweiding toegepast. Daarnaast zal de agrarische grond bemest worden. Per saldo is echter sprake van een afname van bemesting. Het toekomstig gebruik zal daarom niet leiden tot een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

Daarnaast zal het gebied ingericht moeten worden voor de toekomstige functies. Hiervoor geldt dat een emissie van maximaal 439,6 kg NO_x tijdens het inrichten van het gebied niet leidt tot een toename van de depositie op Natura 2000-gebieden. Het is de verwachting dat de inrichting van het gebied mogelijk is binnen deze emissie.

NNN-gebieden

Een deel van het plangebied is begrensd als NNN. Het is onderdeel van het Nederlands Natuurnetwerk. Als gevolg van de ruilverkaveling neemt het oppervlakte NNN-gebied af. De Provincie Utrecht heeft dit afgewogen in 2e partiële herziening van de provinciale ruimtelijke verordening (herijking 2016). Hierin is de afweging gemaakt dat het NNN-gebied dat verloren gaat elders wordt gecompenseerd. Inmiddels is een hoogwaardige locatie voor compensatie gevonden in de uiterwaarden Lek bij Uitweg in Lopik. Daar staat tegenover dat het kleinere NNN gebied een geheel vormt waardoor het mogelijk wordt om op deze locatie hoogwaardige natuur te ontwikkelen.

4.1.3 Conclusie

Door de herverkaveling ontstaat een aaneengesloten NNN gebied waarin hoogwaardige natuur zich kan ontwikkelen. Het verlies aan oppervlakte van NNN gebied wordt elders gecompenseerd. Daarmee wordt voldaan aan het provinciaal beleid ten aanzien van NNN. De ruilverkaveling heeft geen gevolgen voor Natura 2000-gebieden.

Indien de grote modderkruiper wordt aangetroffen moeten maatregelen worden genomen om verstoring van deze soort te voorkomen. Indien dat niet mogelijk is moet een ontheffing worden aangevraagd.

4.2 Bodem

De bestemming van het plangebied verandert van agrarisch naar natuur en omgekeerd. Er worden geen ingrijpende werkzaamheden in de bodem verricht. Ter plaatse zijn geen bodemverontreinigingen aangetroffen die de functie uitwisseling negatief beïnvloed.

4.2.1 Conclusie

De bodemsituatie is zodanig van kwaliteit dat de voorgenomen maatregelen kunnen worden uitgevoerd. Voor dit aspect treden geen belangrijke nadelige milieugevolgen op, waarvoor een milieueffectrapportage zou moeten worden doorlopen.

4.3 Water

Om de kansen van het gebied voor natuur en landbouw vanuit het oogpunt van waterhuishouding en grondwater inzichtelijk te maken is een geohydrologisch rapport opgesteld. Uit een eerder geohydrologisch onderzoek was gebleken dat het gebied zo nat is dat de landbouwopbrengsten laag zijn. De natschade zou ten opzichte van grasland met een optimale waterhuishouding circa 40% bedragen. Voor het gebied streeft Staatsbosbeheer naar een grondwaterregime dat geschikt is voor natuurdoeltypen vochtige en natte schaalgraslanden. Voor de landbouwfuncties geldt dat de landbouwnatschade geminimaliseerd moet worden. Om te kunnen voldoen aan beide wensen zijn verschillende scenario's doorgerekend waarbij is gekeken naar het effect van maatregelen op natuur en landbouwgrond.

Als gevolg van de natuurinrichting treden er verhogingen van de GHG op van 5 tot 10 cm ten westen van de Maatsteeg. Aan de noordrand van het projectgebied treedt een verlaging van de GHG op door het verleggen van de Sukkelsloot naar de Zuidelijke Meentweg. Het maatregelenpakket is zeer effectief om voor schaalgraslanden een geschikt grondwaterregime te bereiken. De afgeplagde gronden worden zeer nat. Het grondwaterregime zal er eerder geschikt zijn voor moeras of trilvenen dan voor schraalgraslanden. Als gevolg van de verhoging treedt er landbouwschade op ten westen van de Maatsteeg.

Door maatregelen te treffen van de GHG worden verlaagd hetgeen gunstig is voor de landbouw. Mogelijke maatregelen zijn onderbemaling, ophogen en peilgestuurde drainage. Door het treffen van maatregelen treedt minder kwel naar het maaiveld op en worden de grondwaterstanden verlaagd. Ondanks de maatregelen treden er in het grootste deel van het natuurblok nog positieve effecten op ten opzichte van de huidige situatie. De effecten verschillen wel afhankelijk van de getroffen maatregel. Maatregelen om de grondwaterstand in het gebied beperkt te verlagen hebben ook gevolgen voor de stijghoogten en grondwaterstanden in de directe omgeving. De natschade op aangrenzend landbouwgebied zal beperkt afnemen. De maatregel ophogen heeft een negatief effect op de beschikbare berging in het waterbergingsgebied Binnenveld, het afplaggen in het natuurgebied heeft echter een positief effect op de bergingsruimte.

4.3.1 Conclusie

Het voorliggende bestemmingsplan en de daarin opgenomen maatregelen zorgen niet voor nadelige effecten op het gebied van water.

4.4 Archeologie, landschap en cultuurhistorie (ruimtelijke kwaliteit)

4.4.1 Archeologie

De gemeente Rhenen heeft een archeologische waardenkaart en beleidsadvieskaart laten opstellen. De gronden binnen het plangebied hebben een archeologisch lage verwachtingswaarde.

De herinrichting van het plangebied voorziet niet in (diepe) bodemingrepen.

Als bij de uitvoering van de werkzaamheden toch onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, dan is volgens artikel 5.10 en 5.11 van de Erfgoedwet aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de minister verplicht.

4.4.2 Conclusie

De uitvoering van de maatregelen leidt niet tot een onevenredige aantasting van archeologische verwachtingswaarden in het gebied en dus ook niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen, die een milieueffectrapportage rechtvaardigen.

Als bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, dan moet dit volgens artikel 5.10 van de Erfgoedwet (juli 2016) worden gemeld bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (vondstmelding via ARCHIS), of bij de regio-archeoloog.

4.4.3 Landschap en cultuurhistorie

Het landschap in het plangebied is aangeduid als cultuurhistorisch waardevol element. De cultuurhistorische waarden worden beschermd door de regeling in het Inpassingsplan Grebbelinie landschap; Het plan is niet in strijd met dit inpassingsplan.

4.4.4 Conclusie

Er worden geen belangrijke nadelige milieugevolgen verwacht voor de onderdelen archeologie, cultuurhistorie en landschap als gevolg van deze plannen. Door de inrichtingsmaatregelen wordt de ruimtelijke kwaliteit behouden, dan wel versterkt.

4.5 Hinder tijdens uitvoering (geluid, stikstof en verkeer)

Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden is een tijdelijke toename van de geluidsemissie te verwachten door het gebruik van machines. In de gebruiksfase is dit weer zoals voor de uitvoering.

Daarnaast zullen de werkzaamheden ook leiden tot een tijdelijke toename van verkeer naar het gebied. Gezien de beperkte schaal van de activiteiten zal de verkeersaantrekkende werking gering zijn. Ook dit zal in de gebruiksfase weer zijn zoals voor de uitvoering.

De maatregelen hebben in de eindsituatie, een positief effect op stikstofdepositie. Daarnaast is berekend dat de gebieden ingericht kunnen worden zonder een toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

Er worden in dit gebied geen gevaarlijke stoffen vervoerd.

4.5.1 Conclusie

Op het gebied van geluid ontstaan geen blijvende nadelige milieugevolgen. Een toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden wordt niet verwacht. Ten slotte wordt er niet of

nauwelijks verkeershinder voorzien als gevolg van de uitvoering van de relatief beperkte schaal van de maatregelen.

4.6 Uitvoeringsaspecten kabels en leidingen

Er bevinden zich geen grote of gevaarlijke leidingen (zoals hogedruk gasleidingen) in dit gebied. Omdat niet diep gegraven wordt, is er daarom naar verwachting geen conflict met kabels en leidingen. Voor uitvoering van de graafwerkzaamheden wordt een KLIC-melding gedaan.

4.6.1 Conclusie

De eventuele aanwezigheid van kabels en leidingen vormen geen belemmering voor de uitvoering van de maatregelen.

5 Cumulatie overige projecten

Voor zover bekend vinden in de omgeving van het plangebied geen andere projecten plaats die kunnen leiden tot cumulatieve effecten.

Conclusie

De maatregelen in het plangebied Achterbergse hooilanden zorgen niet voor cumulatie met andere relevante projecten in de omgeving.

6 Conclusie

De inrichtingsmaatregelen voor het plangebied zorgen, op zichzelf en in samenhang met projecten in de omgeving, niet voor belangrijke nadelige milieugevolgen. Het doorlopen van een milieueffectrapportage voor plannen (bij het bestemmingsplan) is niet noodzakelijk.